

UDK: 341.123:323.2(569.1)
Bibliid 0543-3657, 68 (2017)
God. LXVIII, br. 1166-67, str. 35-55
izvorni naučni rad
Primljen: 18.4.2017.

Isidora POP-LAZIĆ¹

Uloga Saveta bezbednosti Ujedinjenih nacija u borbi protiv terorizma tokom sirijske krize

SAŽETAK

Građanski rat u Siriji koji bukti još od 2011. godine, kao svoju posledicu, pored ogromnog broja migranata na tlu Evrope, ima i eskalaciju terorizma i to ne samo u Evropi već širom sveta. Suzbijanje terorizma kao globalnog problema povereno je, u skladu sa Poveljom Ujedinjenih nacija, Savetu bezbednosti, kao najvišem organu zaduženom za održavanje međunarodnog mira i bezbednosti. Pitanje terorizma se, od strane država članica, često zloupotrebljava i tretira kao sredstvo za sprovođenje kako spoljne, tako i unutrašnje politike velikih sila, zanemarujući time da njihovo delovanje treba da bude *in commune bonum*, odnosno za opšte dobro čovečanstva, koje je i te kako ugroženo ovim složenim oblikom političkog nasilja. Imajući u vidu da sredstva javnog informisanja u Srbiji u većini slučajeva nisu izveštavala o rezolucijama koje se bave temom terorizma, već je fokus bio usmeren na senzacionistički element terorističkih napada, nameće se potreba za sveobuhvatnom analizom tih dokumenata uzimajući u obzir njihovu pravnu snagu.

Ključne reči: terorizam, Savet bezbednosti, rezolucija, sirijska kriza, Islamska država, ISIS/ISIL.

¹ Isidora Pop-Lazić je diplomirani politikolog za međunarodne poslove, student master akademskih studija Fakulteta političkih nauka u Beogradu, modul međunarodna politika, i master akademskih studija pri Rektoratu Univerziteta u Beogradu, smer terorizam organizovani kriminal i bezbednost, e-mail: isidora990@gmail.com. Ovaj rad je rezultat istraživanja u okviru šestog po redu ciklusa kratkoročnog volontiranja, i svi stavovi izneti u radu predstavljaju lični stav autora, a ne Instituta za međunarodnu politiku i privredu.

Problematka definisanja terorizma u savremenim međunarodnim odnosima

Ujedinjene nacije, kao jedina međunarodna organizacije globalnog opsega, trebalo bi da su najbolje mesto za rešavanje bezbednosnih problema kakav je terorizam. Da bi smo analizirali delovanje Saveta bezbednosti danas po ovom pitanju, moramo se za početak osvrnuti i videti kako se ovaj problem tretirao u prošlosti.

Još je Društvo naroda identifikovalo problem terorizma, kao globalni fenomen još 1926. godine, kada je Rumunija poslala zahtev da se pristupi stvaranju konvencija o sprečavanju i sankcionisanju terorizma, pri čemu se ne bi uzimala u obzir ni nacionalnost, ni mesto izvršenja njihovih akcija.² Sledeći važan korak učinila je Jugoslavija koja je nakon atentata na kralja Aleksandra Karađorđevića i francuskog ministra Bartua, izvršenog 9. oktobra 1934. zatražila da se razmotri problem terorizma. Kao rezultat nekoliko međunarodnih konferencija, 1937. godine su usvojene prve konvencije koje se bave ovom tematikom, a to su Konvencija o prevenciji i kažnjavanju terorizma i, na posebno insistiranje Francuske, Konvencija o formiranju međunarodnog krivičnog suda za suđenje počiniocima terorističkih dela. Prva nikada nije stupila na snagu, uprkos činjenici da su je potpisale 24 države, jer je ratifikovala samo jedna. Iako je Konvencija iz 1937. godine doživela neuspeh, važno je napomenuti da se terorizam prvi put definiše na ovako visokom nivou u članu 1. ove Konvencije i to kao: „sve kriminalne akte usmerene protiv države sa namerom ili kalkulacijom da izazovu stanje straha u svesti pojedinaca, grupe ljudi ili šire javnosti“.³

Od tada pa do današnjeg dana nije usvojena univerzalno prihvaćena definicija terorizma. Razlozi za to su brojni jer je u pitanju dinamična pojava podložna konstantnim i čestim promenama, koja se javlja u različitim vidovima i oblicima, pa se i pre usvajanja definicije unapred otvara problem redefinisanja. Nakon Drugog svetskog rata terorizam je nastavio da se pojavljuje na dnevnom redu Ujedinjenih nacija, ali samo i isključivo nakon nekog velikog terorističkog napada (poput onog na Olimpijadi u Minhenu 1972. godine), i to bez uspeha na polju definisanja. Datum koji predstavlja prekretnicu u načinu tretiranja terorizma je svakako 11. septembar 2001. godine, kada se dogodio napad na Svetski trgovinski centar i Pentagon. Od tada se može uočiti zaokret kursa od reakcionog ka preventivnom delovanju u rešavanju ovog fenomena. Međutim aspekt na koji ćemo posebno obratiti pažnju, jesu različiti stavovi velikih sila po ovom pitanju. Moćne države, koje u ovom slučaju najbolje oličava stalno članstvo u Savetu bezbednosti, teže da pod terorizmom podrazumevaju ono delovanje koje odgovara njihovoj

² Dragan Simeunović, *Terorizam*, Pravni fakultet, Beograd, 2009, str. 46.

³ "Convention for the Prevention and Punishment of Terrorism", League of Nations, November 16, 1937. <https://www.wdl.org/en/item/11579/view/1/19/>, 15.10.2016.

unutrašnjoj, ali i spoljnoj politici, odnosno koriste ga kao sredstvo za obračunavanje sa unutrašnjim i spoljnim protivnicima ili čak neprijateljima. Pa tako dolazimo do paradoksa da delovanje neke države može da varira od snažne osude, do otvorene podrške nekoj terorističkoj organizaciji, u skladu sa maksimumom: neprijatelj mog neprijatelja je moj prijatelj. Najsvježiji primer ovakvog delovanja, ali i problema koji izaziva nepostojanje univerzalno prihvaćene definicije terorizma, vidimo u odnosima Turske i Evropske unije. EU je zahtevala od Turske reviziju antiterorističkog zakonodavstva u cilju sužavanja definicije ovog pojma, u zamenu za bezvizni režim za turske građane, što je Turska odbila da uradi. I ne samo to, ona je i zapretila da će pustiti izbeglice ka Evropi ukoliko ne dođe do vizne liberalizacije.⁴

Dakle, postavlja se pitanje kako se boriti protiv nečega ako ne znamo šta je to?

Eskalacija terorizma kao posledica građanskog rata u Siriji

Građanski rat u Siriji započeo 2011. godine na krilima Arapskog proleća, koje je otpočelo revolucijom u Tunisu, a nastavilo se u Egiptu i Libiji gde su protesti opozicije doveli do smene višedecenijskih režima. Već u julu iste godine protesti u Siriji prerasli su u oružani sukob.

O kompleksnosti ovog sukoba govori i broj učesnika. U tom ratu sukobljavaju se snage Vlade Bašara al-Asada (Bashar al-Assad), pobunjenika koji nastoje svrgnuti njega i vladajuću stranku, i ekstremističke terorističke grupe poput Islamske države (Islamic State in Iraq and Syria-ISIS/ Islamic State in Iraq and the Levant-ISIL) i sirijskog ogranka Al Kaide (Al Qaeda) – Front al Nusra (Al-Nusra Front, Jabhat al-Nusra), a postoje i brojne sukobljene frakcije unutar ovih grupa. Islamska država je u početku bila ogranak Al-Kaide, ali je došlo do raskola i danas među njima vlada odnos rivalstva. Cilj i *differentia specifica* ISIS/ISIL-a u odnosu na ostale terorističke organizacije sadržan je u njenom imenu, odnosno težnja stvaranju države, svetskog kalifata, i karakteriše je najstrože poštovanje šerijatskog prava.

Od nedavno u ovaj sukob uključile su se i velike sile. Kao i Balkan devedesetih, Sirija se pretvorila u mesto sukoba interesa istoka i zapada, i sirijski rat predstavlja jedan od najrazornijih sukoba u novijoj svetskoj istoriji, sa dramatičnim i po svemu sudeći dugoročnim posledicama.

Pod „sirijskom krizom“ podrazumevamo građanski rat u Siriji kao i posledice koje on proizvodi. Kao rezultat ovog krvavog građanskog rata,

⁴ Turska i Evropska unija su martu mesecu ove godine postigle dogovor kojim je dogovoreno da se u Tursku vraćaju svi ilegalni migranti koji su u Grčku ušli iz te zemlje. Evropska unija se obavezala da će za svako lice čiji povratak prihvati Turska, omogućiti azil jednom ratnom izbeglici na turskoj teritoriji, takođe je obećana novčana pomoć i vizna liberalizacija za turske građane, kao i ubrzavanje pregovora sa EU. Kao rezultat dogovora otvoreno je poglavlje 33 koje se tiče budžetskih i finansijskih odredbi.

prema poslednjim procenama sirijskog centra za istraživanje politika (Syrian Center for Policy Research-SCPR), procenjuje se da je život izgubilo više od 470.000 ljudi, 45% stanovništva je raseljeno, od čega 6,36 miliona interno raseljenih i preko 4 miliona u inostranstvu.⁵ Talas migranata skoro je paralisao Evropu i izbacio na površinu sve slabosti Evropske unije, odnosno njenu nesposobnost da brzo i adekvatno odreaguje na novonastalu situaciju. Izbrisane granice su se najednom ponovo izdigle pod prilivom migranata. Ništa bolje se nisu snašle ni Ujedinjene nacije, gde su interesi velikih sila zadržali primat u odnosu na sva druga pitanja, pa i zaštitu ljudskih prava, kao jednog od principa na kojima se zasnivaju Ujedinjene nacije. Da ne bi došlo do zamene teza, ni Evropska unija ni Ujedinjene nacije ne mogu se smatrati odgovornim za takav razvoj situacije, već isključivo države članice ovih organizacija. Poređenja radi prema nekim procenama, za vreme Drugog svetskog rata preko 60 miliona Evropljana postali su izbeglice.⁶ Tada nisu postojali razvijeni mehanizmi međunarodnih organizacija koji danas postoje, pa je Evropa ipak uspela da odgovori na takvu situaciju.

Pored migranata, posledica ovog sukoba je i eskalacija terorističkog delovanja na globalnom nivou. Da bismo bolje razumeli nivo rasprostranjenosti i učestalosti terorističkih akcija upoređićemo statističke podatke u ovoj oblasti pre izbivanja građanskog rata i poslednji izveštaj iz 2015. godine, koje je objavio Institut za ekonomiju i mir (Institute for Economics and Peace – IEP). U izveštaju se navodi da je broj žrtava terorističkih napada udesetorstručen u odnosu na 2000. godinu. U prilog činjenici da je teroristička aktivnost rasprostranjenija nego ikada ranije govori podatak da je, prema Globalnom indeksu terorizma (Global Terrorism Index-GTI), broj zemalja u kojima broj žrtva prevazilazi 500 porastao za 120%, a u Iraku je u 2014. godini bilo tri puta više žrtava terorizma sa smrtnim ishodom, nego u celom svetu 2000. godine.⁷ Islamska država (Islamic State – ISIS/ISIL) odgovorna je za šest od dvadeset najsmrtonosnijih terorističkih napada u 2014. godini, mada moramo konstatovati da je Boko Haram imao još razornija dejstva, pa mu se na teret stavlja čak polovina od pomenutih dvadeset najrazornijih napada.⁸ Kraj 2015. godine, cela 2016. i tekuća godina donele su sa sobom brojne terorističke napade na tlu Evrope, poput onog u Parizu, Nici i Briselu, Stokholmu,

⁵ "Syria Confronting fragmentation- Impact of Syrian Crisis Report", Syrian Center for Policy Research, February 11, 2016. <http://scpr-syria.org/publications/confronting-fragmentation/>, 18.9.2016.

⁶ Lilly Rothman, "This Is What Europe's Last Major Refugee Crisis Looked Like", *Time*, September 11, 2015, <http://time.com/4029800/world-war-ii-refugee-photos-migrant-crisis/>, 18.10.2016.

⁷ Global Terrorism Index- Measuring and Understanding the Impact of Terrorism, The Institute for Economics and Peace, 2015, <http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/11/Global-Terrorism-Index-2015.pdf>, 29.9.2016.

⁸ Ibid.

Londonu, itd, a koji nisu deo ove statistike, pa postoji objektivna mogućnost da će se ove cifre u budućem izveštaju pomerati u korist Islamske države, makar u teritorijalnom smislu obzirom da su akcije Islamske države rasprostranjene ne samo u Siriji i Iraku već i u evropskim državama, dok Boko Haram uglavnom deluje u Nigeriji i Kamerunu, mada ne treba izgubiti iz vida da se Boko Haram obavezao na vernost Islamskoj državi u martu prošle godine pa je to nit koja povezuje ove dve najaktivnije i u svojim dejstvima najuspešnije terorističke grupe današnjice.⁹

Odgovor Saveta bezbednosti

Angažman Saveta bezbednosti u borbi protiv terorizma je od ključne važnosti obzirom da su rezolucije koje usvaja obavezujuće pravne snage i da su sve države članice Ujedinjenih nacija u obavezi da im se povinuju i implementiraju ih u unutrašnje zakonodavstvo.

Demonstracije u Siriji počele su u više gradova 15. marta 2011. godine, ali se kao početak građanskog rata uzima 15. jul 2012. kada je Međunarodni komitet Crvenog krsta proglasio stanje u Siriji unutrašnjim oružanim konfliktom.¹⁰ U nastavku ćemo hronološki analizirati rezolucije koje su usvojene nakon što su međunarodno priznato delovanja terorističkih grupa u sirijskom građanskom ratu, odnosno od njihovog prvog pominjanja u rezolucijama Saveta bezbednosti, a tiču se isključivo terorizma, ne građanskog rata u celini. Predmet analize biće samo one odluke koje su podstaknute ovim sukobom, a ne i ostalim kriznim žarištima poput Nigerije ili Avganistana. Da bismo mogli da napravimo adekvatnu selekciju neophodno je da razumemo način funkcionisanja terorističkih grupa koje deluju u ovom sukobu. Islamsku državu karakteriše hibridno delovanje, odnosno mešavina delovanja terorističke organizacije i gerile, obzirom da svoj cilj napada sa teritorije drugih država. S tim u vezi, neophodno je u razmatranje uzeti i one odluke koje se tiču situacije u Iraku, odnosno delovanja Islamske države i u ovoj zemlji.

Prva rezolucija sa tematikom terorizma koja se direktno može dovesti u vezu sa sirijskom krizom je rezolucija 2169, u kojoj se izražava zabrinutost zbog situacije u Iraku, povodom zauzimanja Mosula koji će postati glavno uporište Islamske države. Ovo je prvi put da se ova teroristička organizacija pominje u rezoluciji Saveta bezbednosti i to u obliku ISIL. Islamska država inicijalno je formirana početkom dvehiljaditih, da bi od 2006. godine proglasila vernost Al Kaidi, a do krajnjeg raskola došlo je u februaru 2014.

⁹ "Nigeria's Boko Haram pledges allegiance to Islamic State", *BBC*, 15 March, 2015, <http://www.bbc.com/news/world-africa-31784538>, 29.9.2016.

¹⁰ "Syria in civil war, Red Cross says", *BBC*, 15 July 2012, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-18849362>, 30.9.2016.

kada se Al Kaida „odrekla“ ISIS-a koji je u više navrata odbio poslušnost.¹¹ Do danas te dve terorističke organizacije su u sukobu i njihova delovanja su potpuno odvojena. Iako je do raskola došlo na samom početku 2014. godine, videćemo da se ova organizacija, u rezolucijama Saveta bezbednosti smatra ogrankom Al Kaide sve do kraja 2015. godine. Obzirom da je rezolucija usvojena 30. jula 2014. godine. Evidentno postoji veliki vremenski jaz između izbijanja sukoba i delovanja Saveta bezbednosti. Glavna kritika delovanja Društva naroda odnosila se na nespремnost da brzo i efikasno deluje na izazove i pretnje, zbog čega su članovi Saveta bezbednosti, u skladu sa članom 28. Povelje obavezni da uvek budu prisutni u sedištu SB, međutim vidimo da to, u ovom slučaju, nije urodilo plodom. Razlog tome je učestalo korišćenje prava veta po pitanju građanskog rata, čak osam puta do sada i to uglavnom samo od strane Rusije.¹² Za razliku od tih rezolucija, videćemo da se rezolucije sa tematikom terorizma mahom usvajaju jednoglasno i do sada nije bilo iskorišćeno pravo veta.

Rezolucija 2170 usvojena je 15. avgusta 2014. godine. Predlog rezolucije podnela je Velika Britanija. Na samom početku izražava se ozbiljna zabrinutost zbog činjenice da velike delove Sirije i Iraka kontrolišu Islamska država i Al Nusra front. Ovo je i prvo pominjanje ANF u rezolucijama Saveta bezbednosti. Ova teroristička organizacija formalno je proglasila postojanje januara 2012. godine i izjavila vernost Al Kaidi, do razlaza je došlo krajem juna 2016. godine.¹³

U rezoluciji su, pored brojnih osuda terorističkih aktivnosti, navedene i sankcije za one koji finansiraju, snabdevaju oružjem ili regrutuju islamističke ekstremiste na području ove dve zemlje. Države se pozivaju da privedu pravdi one koji to čine.¹⁴

Značaj ovih dokumenata nije samo u njihovim odredbama, već je važan i u spoljnopolitički kontekst koji je do njih doveo. I to predstavlja važan aspekt analize. Tako je ova Rezolucija doneta nedugo nakon što je Islamska država video porukom na društvenoj mreži Tviter (Twitter), prvog dana Ramazana, obavestila javnost da je uspostavila kalifat koji se prostire od Alepa, grada na severu Sirije, do Dijalea, grada na Istoku Iraka, na čelu sa

¹¹ Thomas Joscelyn, "Al Qaeda's general command disowns the Islamic State of Iraq and the Sham", *The Long War Journal*, Foundation for the Defense of Democracies, 3 February 2014, http://www.longwarjournal.org/archives/2014/02/al_qaedas_general_co.php, 26.10.2016.

¹² Security Council - Veto List, *The Dag Hammarskjöld Library*, <http://research.un.org/en/docs/sc/quick/veto>, 8.10.2016.

¹³ Stanford University official website, Mapping militant organizations- "Jabhat Fatah al-Sham (Formerly Jabhat al-Nusra)", <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/493>, 26.10.2016

¹⁴ Security Council Resolution S/RES/2170, 15 August 2014, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2170\(2014\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2170(2014)), 25.10.2016.

vođom ove organizacije, Abu Bakr Al-Bagdadijem (Abu Bakr al-Baghdadi). Takođe su skratili ime u Islamska država u skladu sa njihovim širim teritorijalnim težnjama.¹⁵

Dan pre usvajanja nove rezolucije, 23. septembra, koalicija predvođena Sjedinjenim Američkim Državama izvršila je prve vazdušne napade. Koaliciju pored SAD čine i Bahrein, Katar, Saudijska Arabija, Jordan i Ujedinjeni Arapski Emirati.¹⁶

Sutradan, takođe jednoglasno, usvojena je Rezolucija 2178 čije odredbe pokrivaju širok dijapazon problema sa kojima se suočava savremeno društvo u borbi protiv terorizma. Predlog rezolucije podnele su Sjedinjene Američke Države, a sednicom Saveta bezbednosti, prvi put u istoriji, predsedavao je tadašnji američki predsednik Barak Obama. Sednici je prisustvovao i veliki broj šefova država i vlada, sa preko 50 govornika, među kojima i Prvi potpredsednik Vlade i ministar spoljnih poslova Ivica Dačić. Šef srpske diplomatije u svom govoru, između ostalog je istakao da veruje da će ova rezolucija ojačati saradnju među državama u borbi protiv terorizma ali i naglasio da se Srbija susrela sa problemom stranih boraca prilikom sukoba na Kosovu i Metohiji.¹⁷ U rezoluciji se poseban akcenat stavlja na ulogu „stranih terorističkih boraca“ koje definiše na sledeći način: „osobe koje putuju u državu koja nije država njihovog prebivališta niti država čije državljanstvo imaju, a u cilju počinjenja, planiranja, pripremanja ili učestvovanja u izvršenju terorističkih akata, ili radi pružanja ili pohađanja terorističke obuke, uključujući obuke koje su povezane s oružanim sukobima.“¹⁸ Ističe se da strani borci produbljuju i produžavaju sukobe, kao i da predstavljaju ozbiljnu pretnju bezbednosti matičnim, tranzitnim, kao i državama krajnjeg odredišta. Posebno bitan jeste deo koji se poziva na I stub Globalne strategije Ujedinjenih nacija za borbu protiv terorizma, u kome se ističe da terorizam ne može biti savladan samo vojnim dejstvima, već da se pažnja treba posvetiti okolnostima koje pogoduju širenju terorizma (dugotrajni nerešeni sukobi, dehumanizaciju žrtava terorizma u svim svojim oblicima i manifestacijama, nedostatak vladavine prava, kršenje ljudskih prava, etnička, nacionalna i verska diskriminacija, politička isključenost,

¹⁵ Mark Tran and Matthew Weaver, "Isis announces Islamic caliphate in area straddling Iraq and Syria", *The Guardian*, 30 June 2014, <https://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria>, 3.10.2016

¹⁶ U.S. airstrikes hit ISIS inside Syria for first time, *CNN*, September 23, 2014, <http://edition.cnn.com/2014/09/22/world/meast/u-s-airstrikes-isis-syria/>, 5.10.2016.

¹⁷ Meetings Coverage- Security Council, "Security Council Unanimously Adopts Resolution Condemning Violent Extremism, Underscoring Need to Prevent Travel, Support for Foreign Terrorist Fighters", SC/11580, 24 September 2014, <http://www.un.org/press/en/2014/sc11580.doc.htm>, 5.10.2016.

¹⁸ Security Council Resolution S/RES/2178, 24 September 2014, http://www.un.org/en/sc/ctc/docs/2015/SCR%202178_2014_EN.pdf, 5.10.2016.

socio-ekonomska marginalizacija i nedostatak dobre uprave).¹⁹ U daljem tekstu rezolucije uviđa se značaj koje komunikacione tehnologije, pre svega Internet, imaju u savremenom delovanju terorističkih organizacija, pa se države članice pozivaju na bližu saradnju kako bi sprečile dalje zloupotrebe.

Obe rezolucije usvojene su u skladu sa Glavom VII Povelje Ujedinjenih nacija.

Iako ne postoji direktna veza između rezolucije 2185 i sukoba u Siriji, ovaj dokument ipak zavređuje pažnju zbog svoje preventivne uloge. Reč je o prvoj samostalnoj rezoluciji koja se bavi policijskim snagama u operacijama za održavanje i uspostavljanje mira.²⁰ Između ostalog podstiče se saradnja i razmena informacija sa telima odgovornim za antiterorističke delatnosti. Ova rezolucija govori o činjenici da je došlo do porasta nivoa svesti u međunarodnoj zajednici o neophodnosti praktikovanja preventivnih mera u cilju suzbijanja svih prethodno navedenih okolnosti koje pogoduju širenju terorizma i zato ova rezolucija ipak zaslužuje svoje skromno mesto u ovoj analizi. U prilog tome govori i činjenica da se ova rezolucija nalazi na spisku antiterorističkih rezolucija Saveta bezbednosti objavljenoj od strane Komiteta za borbu protiv terorizma Saveta bezbednosti (Counter-Terrorism Committee, CTC).²¹

Poslednja rezolucija usvojena u 2014. godini je rezolucija broj 2195. Masakr koji se tri dana ranije dogodio u Pakistanu, kada su talibani ubili preko 130 dece u vojnoj školi u gradu Pešavar nije bio neposredan uzrok usvajanja rezolucije ali je dodatno podstakao raspravu i spremnost država da usvoje još jednu rezoluciju na temu terorizma. Države se pozivaju na međunarodnu akciju sa ciljem uklanjanja sprega između terorizma i organizovanog kriminala. U rezoluciji se izražava zabrinutost zbog činjenice da teroristi profitiraju od transnacionalnog organizovanog kriminala, uključujući trgovinu oružjem, ljudima, drogom, artefaktima, prirodnim resursima poput zlata i drugih plemenitih metala, uglja, nafte, kao i otmicama zbog otkupa, iznude, itd. Pored toga ističe značaj borbe protiv korupcije, pranja novca i nelegalnih finansijskih tokova i naglašava potreba izgradnje mehanizama kako bi se procesuirali teroristi i članovi organizovanih kriminalnih grupa koji im pomažu. U tački 18 navodi se na koje sve načine mirovne misije UN mogu pomoći u rešavanju ovog problema: asistencija u izgradnji kapaciteta za ispunjavanje preuzetih međunarodnih obaveza, zatim da se pozabavi nezakonitom trgovinom malog i lakog naoružanja putem razoružavanja i

¹⁹ "UN Global Counter-Terrorism Strategy", Annex- Plan of Action, Measures to address the conditions conducive to the spread of terrorism, <https://www.un.org/counterterrorism/ctif/en/un-global-counter-terrorism-strategy#poa1>, 5.10.2016.

²⁰ Meetings Coverage- Security Council, "Security Council, Adopting Resolution 2185 (2014), Resolves to Make Policing Essential Part of Peacekeeping Mandates, Adequately Funded", SC/11661, 20 November 2014, <http://www.un.org/press/en/2014/sc11661.doc.htm>, 7.10.2016.

²¹ Security Council Counter-Terrorism Committee, Resources-Security Council Resolutions, <http://www.un.org/en/sc/ctc/resources/res-sc.html>, 7.10.2016.

sakupljanjem oružja, demobilizacija, jačanje pravosudnih, policijskih i drugih kapaciteta za sprovođenje zakona itd. Rezolucija osuđuje svaku posrednu ili neposrednu trgovinu sa ISIS, ANF, pojedincem, grupom, preduzećem ili bilo kojim entitetom povezanim sa Al Kaidom. Tadašnja ambasadorica SAD pri UN Samanta Pauer (Samantha Power) je u svom govoru za vreme rasprave o rezoluciji izrazila zabrinutost zbog činjenice da Islamska država dnevno zaradi milion američkih dolara na crnom tržištu nafte, dok je predstavnik Iraka istakao da slaba kontrola granica kao posledica sirijske krize doprinosi transnacionalnom terorističkom organizovanom kriminalu, a predstavnik Sirije Bašar Džafaritom prilikom je izjavio da je terorizam dostigao ovako visok nivo pretnje po međunarodnu bezbednost kao rezultat veza koje su terorističke organizacije uspostavile sa vladama zemalja koje terorizam koriste kao sredstvo spoljne politike.²² Rezolucija ističe značaj uključivanja žena i mladih u izradu strategija u borbi protiv terorizma i nasilnog ekstremizma. Iako ova rezolucija stavlja poseban akcenat na Afriku, ona se odnosi na sve terorističke grupe povezane sa Al Kaidom.

Broj usvojenih rezolucija i čak deset održanih sastanaka sa temom terorizma u 2015. godini govori nam da je terorizam postao ne samo pretnja već i tema broj jedan u Savetu bezbednosti.

Rezolucija 2199, koja je usvojena na inicijativu Rusije, izazvala je brojne debate, pogotovo nakon usvajanja, pa su se često u javnosti mogle čuti pritužbe o nepoštovanju ove rezolucije. Na „optuženičkoj klupi“ našle su se Amerika i Turska. Glavna tema ove rezolucije je finansiranje terorizma, a u cilju da se spreče terorističke grupe u Iraku i Siriji da profitiraju od trgovine naftom, antikvitetima, otmica i otkupa. Države su dužne da u roku od 120 dana podnesu izveštaj Sankcionom komitetu za Al-Kaidu o usklađenosti sa rezolucijom, a za nadgledanje implementacije zadužen je Komitet za borbu protiv terorizma UN. Rezolucija osuđuje uništavanje istorijskog nasleđa i poziva države članice da sarađuju sa Uneskom (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization – UNESCO) kako bi sprečile prodaju antikviteta na međunarodnom tržištu.²³

Nakon samo dve nedelje, teroristi su potpuno uništili antikvitete muzeja u Mosulu, ceo događaj je snimljen i snimak je još uvek dostupan na Jutjubu (Youtube).²⁴ No to nije bio kraj, jer je nedelju dana kasnije, početkom marta, Islamska država uništila drevni asirski grad Nimrud u Iraku.²⁵

²² Meetings Coverage- Security Council, "Security Council, Adopting Resolution 2195 (2014), Urges International Action to Break Links between Terrorists, Transnational Organized Crime", SC/11717, 19 December 2014, <http://www.un.org/press/en/2014/sc11717.doc.htm>, 7.10.2016.

²³ Security Council Resolution S/RES/2199, 12 February 2015, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2199%20%282015%29, 10.10.2016.

²⁴ Youtube channel of Tube News "ISIS fanatics destroy Mosul's museum", <https://www.youtube.com/watch?v=AJ9wvHq3eQ8>, 30.6.2017.

²⁵ Boško Jakšić, „Arheološki genocid u Iraku“, *Politika*, 20.4.2015, <http://www.politika.rs/sr/clanak/325159/%D0%A1%D0%B2%D0%B5%D1%82/%D0%90%D1%80%D1%85%D0>

Nafta je identifikovana kao glavni izvor prihoda terorista, a Rusi su optužili koaliciju predvođenu Sjedinjenim Američkim Državama, da uprkos bombardovanju naftna postrojenja ostaju netaknuta. Rusi tvrde da su Amerikanci imali saznanja o trgovini naftom preko turske granice, a da o tome nisu obavestili UN iako su na to obavezani tačkom 12 ove rezolucije.²⁶

Krajem maja, na predlog Litvanije usvojena je rezolucija 2220, koja je usvojena, tako reći jedva, obzirom da je za usvajanje glasalo devet od petnaest članova, što je minimum da bi neka rezolucija bila usvojena. Uzdržane su bile Angola, Čad, Kina, Nigerija, Rusija i Venecuela. Rezolucija se tiče malog i lakog naoružanja (Small Arms and Light Weapons – SALW), ističući da nelegalna trgovina može da podstakne terorizam, kao i da komplikuje rešavanje sukoba. Glavni kamen spoticanja bilo je pitanje transfera ove vrste naoružanja nedržavnim akterima koji uopšte nisu bili deo inicijalnog nacрта, ali je na predlog Čada i Angole ovo pitanje postalo predmet rasprave. Konačna verzija rezolucije ne pominje nedržavne aktere. Rusija nije podržala usvajanje ove rezolucije jer nije usvojen njen predlog koji bi pozvao države da spreče transfer ovim akterima, ali i jačanje SALW kontrole na nacionalnom i regionalnom nivou.²⁷

Rusija je na poziv sirijskog predsednika 30. septembra 2015. započela vojne udare.

Rezolucija 2242 usvojena u oktobru tiče se uloge žena u savremenim bezbednosnim izazovima. U rezoluciji se ističe da su žene često meta terorističkih grupa i izražava zabrinutost zbog seksualnog i zlostavljanja žena na rasnoj osnovi. Pozivaju se Komitet za borbu protiv terorizma i Izvršni direktorat komiteta za borbu protiv terorizma (Counter-Terrorism Committee Executive Directorate – CTED) da uključe rod kao pitanje koje u okviru mandata ovih tela prožima njihove aktivnosti. Podstiče se i sprovođenje i sakupljanje istraživanja o okidačima za radikalizaciju kod žena, kao i uticaja koji antiterorističke strategije imaju na njihova ljudska prava, a sve u cilju stvaranja programskih rešenja baziranih na dokazima.

Usvajanju naredne rezolucije prethodili su obaranje ruskog aviona u Egiptu i koordinirani napadi na šest lokacija u Parizu, kao i u Susu i Bejrutu. Islamska država preuzela je odgovornost za sva četiri napada. Francuska je uvela ratno stanje, koje je produženo na tri meseca odlukom parlamenta. Pored toga, održan je i samit G20 u Antaliji, na kome je predsednik Rusije

% B 5 % D 0 % B E % D 0 % B B % D 0 % B E % D 1 % 8 8 % D 0 % B A % D 0 % B 8 - % D 0 % B 3 % D 0 % B 5 % D 0 % B D % D 0 % B E % D 1 % 8 6 % D 0 % B 8 % D 0 % B 4 - % D 0 % B F % D 0 % B E - % D 0 % 9 8 % D 1 % 8 0 % D 0 % B 0 % D 0 % B A % D 1 % 8 3 , 10.10.2016.

²⁶ "Turkey, US failed to notify UN Security Council of ISIS oil smuggling – Russian UN envoy Churkin", *RT*, 14 December 2015, <https://www.rt.com/news/325826-turkey-us-isis-oil-un/>, 12.10.2016.

²⁷ Alexander Yakovenko, "Small arms & light weapons: Russian position", *RT*, 29 May 2015, <https://www.rt.com/op-edge/263077-small-arms-light-un-resolution/>, 15.10.2016

Vladimir Putin izjavio da Rusija ima saznanja da se ISIS/ISIL finansira iz čak 40 zemalja, među kojima i neke države članice G20. On je takođe istakao da mora postojati konsenzus velikih sila o tome ko čini teroriste, a ko naoružanu ali legitimnu opoziciju kako bi se naponi usmerili ka borbi sa terorističkim organizacijama.²⁸

Predlog rezolucije 2249 podnela je Francuska. Tumačenja ove rezolucije su raznolika i kreću se od toga da ona dozvoljava upotrebu svih neophodnih mera za borbu protiv Islamske države, čime je *de facto* odobrena kolektivna vojna akcija u skladu sa članom 51 Povelje koji se tiče legitimne odbrane, pa do tumačenja kojima se tvrdi da je povećanje napora u borbi protiv ISIL/ISIS-a dozvoljeno samo onima koji imaju tu pravnu mogućnost, odnosno samo one države od kojih su Irak i Sirija zatražile intervenciju. Kolektivna odbrana u ovom slučaju nije moguća jer i Sirija i Irak tvrde da ih je napao ISIS/ISIL sa teritorije Sirije, što nije slučaj sa Francuskom. Dakle dokle god Sirija i Irak ne pozovu neku državu da interveniše, njeno delovanje predstavlja kršenje međunarodnog prava. U prilog drugog tumačenja govori i činjenica da rezolucija nije doneta u skladu sa poglavljem VII Povelje UN. U rezoluciji se ističe da ISIS/ISIL-a predstavlja pretnju bez presedana svetskom miru i bezbednosti.

Rezolucija 2250 je prva ikada usvojena rezolucija o mladima, miru i bezbednosti. Ova rezolucija usvojena u decembru, a pod mladima podrazumeva osobe od 18 do 29 godina. Savet bezbednosti poziva države članice da povećaju zastupljenost omladine u donošenju odluka na svim nivoima. Ova rezolucija predstavlja potpunu promenu kursa u odnosu prema mladima, čime se uviđa uloga mladih u izgradnji mira. U rezoluciji se izražava zabrinutost zbog porasta nasilja i ekstremizma koji može voditi do terorizma, među mladima, ali i korišćenja Interneta od strane terorista u cilju regrutacije i podsticanja mladih na terorističke akte. Uloga mladih zasniva se na pet stubova: participacija, zaštita, prevencija, partnerstvo i reintegracija.²⁹

U svim dosadašnjim rezolucijama Islamska država je tretirana kao ogranak Al Kaide, a rezolucija sa rednim brojem 2253 je prva rezolucija koja je tretira kao posebnu terorističku organizaciju.

Ova rezolucija postala je predmet rasprave na inicijativu SAD i Rusije, i zapravo predstavlja pooštavanje mera sadržanih u rezoluciji 2199 koja je usvojena u februaru, a odnosi se na finansiranje i trgovinu sa Islamskom državom. U tom cilju prvi put su se sastali ministri finansija 15 država članica SB. Glavna kritika rezolucije iz februara se odnosila na implementaciju i ovaj

²⁸ "Putin: ISIS financed from 40 countries, including G20 members", *RT*. 16 November 2015, <https://www.rt.com/news/322305-isis-financed-40-countries/>, 15.10.2016.

²⁹ Security Council Resolution S/RES/2250, 9 December 2015, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2250%282015%29, 20.9.2016.

novi tekst nastoji to da ispravi. I ISIS i ANF nalaze se na takozvanoj „crnoj listi“ Saveta bezbednosti. Lista obuhvata imena kako pojedinaca tako i terorističkih organizacija koje saraduju sa Al-Kaidom. Ovu listu redovno ažurira Sankcioni komitet Saveta bezbednosti za ISIL (Daeš) i Al-Kaidu i s njima povezane pojedince, grupe, preduzeća i entitete. U rezoluciji se ističe da će bilo koja osoba ili entitet koji posredno ili neposredno prenose sredstva Islamskoj državi biti podložna imenovanju na „crnoj listi“. Države se pozivaju da aktivno učestvuju u ažuriranju ove liste. Lica mogu biti i uklonjena u skladu sa procedurom koja je sadržana u Aneksu II ove rezolucije, a nakon podnošenja zahteva kancelariji ombudsmana koja je ustanovljena članom 20. rezolucije 1904 (2009).³⁰ U skladu sa rezolucijom, članstvo na listi podrazumeva sledeće sankcije: zabrana raspolaganja imovinom, zabrana putovanja i embargo na oružje. Posebno zanimljiv deo odnosi se na zloupotrebu nevladinih, neprofitnih i dobrotvornih organizacija u cilju finansiranja terorizma. Pozivaju se i države ali i same organizacije da se suprotstave ovakvom delovanju. Države se takođe pozivaju da finansiranje terorizma u nacionalnim zakonima proglase teškim krivičnim delom.

Poslednja koja je usvojena u 2015. godini je rezolucija 2258, u kojoj se na samom početku ističe zajednički problem skoro svih gore navedenih rezolucija, a to je nedostatak njihove praktične primene, te poziva još jednom na njihovu implementaciju. Takođe, izražava zabrinutost zbog humanitarne situacije u Siriji i osuđuje napade ne konvoje humanitarne pomoći čiju neometanu dostavu onemogućavaju terorističke organizacije koje deluju na ovom području.

U 2016. godini, prema statistici GTD-a (Global Terrorism Database), u svetu je izvršeno 13.488 terorističkih napada, što je smanjenje u odnosu na 2015. godinu kada je broj napada iznosio 14.852. Primera radi, pre početka rata u Siriji broj terorističkih napada u 2010. godini iznosio je 4.785, što je tri i po puta manje nego 2014. godine kada je izvršeno rekordnih 16.860 terorističkih napada.³¹ Uprkos smanjenju broja terorističkih napada u odnosu na prethodnu godinu, u 2016. godini primećujemo značajan pad interesovanja za pitanje terorizma na nivou Saveta bezbednosti, obzirom da je u prvih 11 meseci usvojena samo jedna rezolucija pod nazivom „Pretnje međunarodnom miru i bezbednosti uzrokovane terorističkim aktima“, što je uobičajan naziv za rezolucije antiterorističke sadržine, a do kraja godine ukupno dve, dok je u 2014. godini usvojeno čak pet rezolucija sa ovom tematikom. Razlog tome je upravo nemogućnost UN da obezbedi implementaciju usvojenih rezolucija kako ne bi ostale samo mrtvo slovo na papiru.

³⁰ Security Council Resolution S/RES/1904, 17 December 2009, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1904%20%282009%29, 15.10.2016.

³¹ Vidi bliže na: Global Terrorism Database official website <https://www.start.umd.edu/gtd/> 22.6.2017.

Kao posledica brojnih terorističkih napada koji su se odigrali na aerodromima, kao strateški važnim i visoko rizičnim objektima, usvojena je rezolucija koja se tiče zaštite civilne avijacije. U pitanju je rezolucija 2309 koja je usvojena na predlog Velike Britanije. Ova odluka se poziva na Aneks 9 „Čikaške konvencije“ koja je usvojena 1944. godine, a koji sadrži standarde i preporučene prakse relevantne za otkrivanje i prevenciju terorističkih pretnji u oblasti civilne avijacije, kao i na Aneks 17 koji se bavi odbranom međunarodnog civilnog vazduhoplovstva od nezakonitih postupaka.³² U tački 4, Organizacija međunarodnog civilnog vazduhoplovstva (International Civil Aviation Organization – ICAO) se poziva da redovno proverava i dopunjava ove mere u skladu sa evolutivnom prirodom pretnji i da u skladu sa svojim ovlašćenjima, prati implementaciju međunarodnih standarda u ovoj oblasti.³³ Rezolucijom se podstiče saradnja između zemalja i pooštavanje mera kontrole u civilnom vazduhoplovstvu, koje u skladu s tačkom 6 obuhvataju: veća sigurnosna provera i sigurnost objekata, efektivna primena mera, kao i da se uzima u obzir potencijalna uloga osoba sa privilegovanim pristupom i informacijama koje mogu biti od koristi teroristima u planiranju i izvršavanju napada, maksimalno korišćenje novih tehnologija u cilju detektovanja eksploziva i drugih pretnji, kao i da unapred obezbede liste putnika kako bi države bile upoznate sa njihovim tranzitom ili pokušajem ulaska u zemlju.³⁴

Pre glasanja o nacrtu rezolucije, predstavnik Egipta izrazio je zabrinutost da bi ova rezolucija mogla da bude protumačena kao mešanje u posao ICAO, obzirom da je glasanje bilo samo nekoliko dana pre sednice skupštine ove organizacije i istakao da je njena uloga da se podigne svest o ozbiljnosti situacije koja pretili civilnom vazduhoplovstvu.³⁵

Savet bezbednosti je od izbijanja sukoba do danas usvojio više rezolucija koje se tiču zabrane upotrebe hemijskog naoružanja, ali je rezolucija 2319 prva koja kao moguće aktere obuhvata i terorističke organizacije kao i pojedince, entitete ili grupe povezane sa njima i poziva specijalizovana tela ali i države da intenziviraju razmenu informacija na ovom polju kako bi se identifikovali sponzori, organizatori i počinitelji napada hemijskim oružjem.³⁶

³² Security Council Resolution S/RES/ 2309, 22 September 2016, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2309\(2016\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2309(2016)), 29.10.2016.

³³ Ibid.

³⁴ Ibid.

³⁵ Meetings Coverage- Security Council, “Adopting Resolution 2309 (2016), Security Council Calls for Closer Collaboration to Ensure Safety of Global Air Services, Prevent Terrorist Attacks”, 22 September 2016, <http://www.un.org/press/en/2016/sc12529.doc.htm>, 29.10.2016.

³⁶ Security Council Resolution S/RES/2319, 17 November 2016, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2319\(2016\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2319(2016)), 17.6.2017.

Druga po redu rezolucija, u 2016. godini koja se isključivo bavi tematikom terorizma, 2322 usvojena je 12. decembra. Akcenat se stavlja na međunarodnu saradnju u oblasti pravosuđa, uključujući istražitelje, tužitelje i sudije u cilju sprečavanja terorističkih akata, vršenja istrage i na kraju krivičnog gonjenja njihovih počinioca. U rezoluciji se ističe da efikasno krivično-pravno zakonodavstvo treba da bude fundamentalna osnova svake strategije u borbi protiv terorizma i organizovanog kriminala. Takođe, države se pozivaju da prilagode i revidiraju svoje antiterorističko zakonodavstvo u skladu sa novonastalim pretnjama uzrokovanih evolucijom terorističkog delovanja, naglašavajući važnost da se kršenje zabrane finansiranja terorističkih organizacija ili pojedinaca povezanih sa terorizmom okarakterise kao teško krivično delo.³⁷

Osam dana kasnije jednoglasno je usvojena rezolucija 2331 koja se bavi problemom trgovine ljudima u ratom zahvaćenim i postkonfliktnim područjima. Ova rezolucija ukazuje na vezu trgovine ljudima i seksualnog nasilja sa terorizmom, kao sastavnim delom ideologije i značajnim instrumentom za prikupljanje finansijskih sredstava određenih terorističkih grupa. Izražava se zabrinutost zbog zloupotrebe Interneta u cilju prodaje i trgovine ljudima. Države se pozivaju da izvrše istragu i izvedu pred lice pravde odgovorne za izvršenje ovog krivičnog dela.³⁸ U rezoluciji se navodi da žrtve trgovine ljudima i seksualnog nasilja, kada je organizator i počinitelj teroristička grupa, treba da se smatraju žrtvama terorizma, kako bi imale pristup državnim fondovima i programima namenjenim žrtvama terorizma.

Na samom kraju 2016. godine usvojena je rezolucija pod nazivom „Stanje na Bliskom istoku (Sirija)“, pod rednim brojem 2332. Brojne su rezolucije sa istim ovim nazivom usvojene od početka sukoba do danas, bez da tema terorizma bude deo njihovog sadržaja. Rezolucije sa ovima nazivom bave se građanskim ratom u celini, sa posebnim akcentom na humanitarnu situaciju u zemlji. Međutim slično rezoluciji 2058 koja takođe nosi ovaj naziv, a analizirana je u tekstu i ova rezolucija u jednom delu svog sadržaja bavi se terorizmom. Na početku teksta rezolucije pozdravlja se napredak koji je tokom cele godine postignut na terenu, u cilju oslobađanja dela teritorije Sirije koji je bio pod kontrolom terorističkih organizacija Islamske države i Al Nusra fronta. U svetlu tih događaja izražava se zabrinutost zbog sve veće fluktuacije stranih terorističkih boraca u i van teritorije Sirije i apeluje se na države članice da, u skladu sa međunarodnim pravom, spreče njihov dalji priliv.

Iako terorizam nije glavna tema ove rezolucije, već dostavljanje humaniterane pomoći ugroženim područjima, ova odredba veoma je značajna jer nam govori o novoj dinamici kretanja terorista. Naime, usled

³⁷ Security Council Resolution S/RES/2322, 12 December 2016, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2322\(2016\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2322(2016)), 17.6.2017.

³⁸ Security Council Resolution S/RES/2331, 20 December 2016, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2331\(2016\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2331(2016)), 19.6.2017.

smanjenja teritorije pod njihovom kontrolom, sve je više povratnika koji su se borili na strani terorista u svoje matične zemlje, te predstavljaju veliku pretnju po njihovu bezbednost.

U prvoj polovini tekuće godine jednoglasno su usvojene još dve rezolucije čija je glavna tema terorizam.³⁹ U pitanju su rezolucije 2341 i 2354. Prva, koja je usvojena u februaru, bavi se zaštitom kritične infrastrukture, u cilju zaštite „atraktivnih meta“ za teroriste. Cilj ove rezolucije je da se poveća svest o pretnjama koje vrebaju od strane terorista kao bi se povećala bezbednost i otpornost na terorističke napade. Zaštita kritične infrastrukture za države ključna je u cilju održavanje nacionalne bezbednosti, ali i opšteg dobra svih svojih građana. Tekst ističe ulogu preventivnih mera, ali i razmene informacija kako na unutrašnjem tako i na međunarodnom planu. U svom govoru generalni sekretar Interpola, Jirgen Štok, naglasio je da napad na jednu slabu tačku kritične infrastrukture može imati za posledicu uništavanje mnoštva vitalnih sistema u zemlji i proizvesti domino efekat na druge države, te da je u cilju sprečavanja takvog ishoda neophodna saradnja ali i nove inicijative i njihova primena.⁴⁰ Između ove dve rezolucije usvojena je još i rezolucija 2347 pod nazivom „Održavanje međunarodnog mira i bezbednosti“, u kojoj se osuđuju uništavanje kulturnog nasleđa i krijumčarenje artefakata od strane terorista. Države se ohrabruju da omoguće sredstva za preventivne i hitne operacije.

Druga, i ujedno poslednja usvojena ove godine, 24. maja, rezolucija 2354, u kojoj je predstavljen novi okvir za borbu protiv terorizma sačinjen od strane CTC-a. Između ostalog, države se pozivaju na veću efikasnost u borbi protiv terorizma, poštovanje međunarodnog prava, povećanje svesti javnosti o pitanjima terorizma itd. Sa druge strane CTC se pozva da nastavi sa sakupljanjem primera dobre prakse u borbi protiv terorizma i da daje preporuke državama članicama za dalji razvoj kapaciteta u ovoj oblasti.

Pomoćna tela Saveta bezbednosti u oblasti terorizma

U skladu sa članom 29. Povelje UN, Savet bezbednosti može da osniva pomoćne organe potrebne za obavljanje njegovih zadataka.⁴¹ U oblasti antiterorističke delatnosti i za sprovođenje navedenih rezolucija zadužena su tri komiteta:

- Komitet 1267 poznatiji kao sankcioni komitet (za ISIL (Daeš) i Al-Kaidu i sa njima povezane grupe),

³⁹ Zaključno sa datumom 30.6.2017.

⁴⁰ UN News Center, "UN Security Council urges joint measures to protect 'critical infrastructure' from terrorist attacks", <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=56163#.WVvRI4iLTIU>, 25.6.2017.

⁴¹ Povelja Ujedinjenih nacija, http://www.tuzilastvorz.org.rs/upload/Regulation/Document_sr/2016-05/povelja_un_lat.pdf, 26.6.2017.

- Komitet 1373 (za borbu protiv terorizma-CTC),
- Komitet 1540 (za sprečavanje širenja oružja za masovno uništenje).

Predsedavajući ova tri komiteta su 11. maja 2017. izvestili članove Saveta bezbednosti o svojim aktivnostima. U zajedničkoj izjavi predsedavajući Komiteta za borbu protiv terorizma izjavio je da su komiteti međusobno uskladili, sinhronizovali napore, prilikom izvođenja poseta državama, pa su tako obavljene zajedničke posete Kazahstanu u maju prošle godine i Tadžikistanu u februaru tekuće godine, kao i da su prepoznali potrebu da ojačaju međusobnu koordinaciju i saradnju u onim oblastima u kojima bi zajednička akcija bila plodotvorna i u skladu sa njihovim mandatima. Prema izjavi Kajrata Umarova, vodećeg Komiteta 1267, pretnja koju predstavljaju terorističke organizacije ISIL i Al Kaida su evoluirale i značajnije su nego što su bile prethodne godine. Posmatrački tim komiteta u svom poslednjem izveštaju upozorava da usled vojnih akcija i potiskivanja terorista mogu uslediti brojni teroristički napadi van zone konflikta, kao i da se teroristi bore sa krizom budžeta. Priliv boraca je smanjen usled povećanih mera kontrole od strane država članica, ali i kao rezultat vojnih akcija. Predsedavajući Komiteta za sprečavanje širanja oružja za masovno uništenje pozdravio je zajednički napor komiteta da se spreči ilegalna trgovina putem onlajn platformi kao što su eBay i Ali Baba, što stavlja komitet u još bolji položaj kako bi pomogao državama članicama da implementiraju odgovarajuće rezolucije.⁴²

Zaključak

Kako svaki novčić ima dve strane, tako i sirijska kriza omogućava da uvidimo sve manjkavosti u radu Ujedinjenih nacija. Ukazuje koja karika u lancu je najslabija i šta se treba i mora popraviti kako bi se problem efikasno rešavao.

Potreba usvajanja univerzalno prihvaćene definicije terorizma je neminovna. Usvajanjem ovakve definicije problemu bi se pristupalo sa jednake polazne tačke, što danas nije slučaj, obzirom da svaka država ima svoje viđenje i definiciju ovog problema u skladu sa svojim unutrašnjim i međunarodnim ciljevima.

Nakon detaljne analize usvojenih rezolucija možemo zaključiti da svojim sadržajem obuhvataju širok spektar problema sa kojima se danas međunarodna zajednica suočava u borbi protiv terorizma. Osim što se UN suočavaju sa problemom implementacije i poštovanja usvojenih odluka, još veći problem predstavlja jednostran pristup rešavanju problema. Analizirane odredbe u najvećem broju slučajeva rešavaju samo posledice, a ne i uzroke

⁴² Meetings Coverage- Security Council, "Chairs of Security Council Subsidiary Bodies Brief on Anti-terrorism Efforts, Non-proliferation of Weapons to Non-State Actors", SC/12816, 11 May 2017, <https://www.un.org/press/en/2017/sc12816.doc.htm>, 28.6.2017.

problema, koji su u oblasti terorizma socio-ekonomske prirode. Tek kada se akcenat stavi na socijalni, a ne vojni aspekt problema, možemo očekivati poboljšanje međunarodne bezbednosne situacije. Države svojim nacionalnim zakonodavstvima šalju pomešane signale dijametralno suprotnim odredbama, što se najbolje može videti na primeru zabrane nošenja burki koja se u isto vreme zabranjuje dok se u drugim državama ta zabrana ukida. Ovaj banalan primer pokazuje nedostatak zajednickog i sveobuhvatnog pristupa, ujedno negirajući značaj socijalne sfere problema.

Usvojene rezolucije čine, da tako kažemo, najmanji zajednički sadržalac interesa Amerike i Rusije, što i nije čudno obzirom da je Savet bezbednosti političko telo. Činjenica da je veto uložen čak osam puta po pitanju građanskog rata u Siriji najbolje govori koliko je ovo telo paralisano voljom velikih sila, i zapravo se tek poboljšanjem njihovih odnosa može poboljšati situacija u Siriji.

Osim promene pristupa u rešavanju problema, na duge staze, reforma sistema Ujedinjenih nacija, i to pre svega strukture i sastava Saveta bezbednosti postaju neminovnost, obzirom na sve učestalije kritike o neefikasnosti ovog tela. Neuspeh Saveta bezbednosti da zaštiti civilno stanovništvo od genocida, etničkog čišćenja, ratnih zločina i zločina protiv čovečnosti dovodi u pitanje njegov kredibilitet kako u okviru same organizacije, tako i u očima šire javnosti. Da nisu svi spremni da se pomire sa takvom situacijom govori i izjava predsednika Zimbabvea, u kojoj kaže da će afričke zemlje napustiti UN ukoliko ne dođe do reforme i Afrika ne bude predstavljena sa dva stalna člana u Savetu bezbednosti.⁴³ I ne samo da će napustiti UN već će formirati novu organizaciju, kojoj će se, kako je naveo pridružiti i druge zemlje koje ne prihvataju dominaciju Zapada kao što su Rusija, Kina i Indija.⁴⁴ Još jedno bitno telo iziskuje korenitu reformu, a u pitanju je Savet za ljudska prava. Iako pomoćno telo Generalne skupštine, više ne nosi naziv Komisija, pa i u samom nazivu vidimo pretendovanje da Savet postane jedan od glavnih tela UN, čime bi najverovatnije zamenio Starateljski savet koji nije funkcionalan od 1994. godine, i tako se izjednačio sa Ekonomsko-socijalnim savetom i Savetom bezbednosti.

Literatura

“Convention for the Prevention and Punishment of Terrorism”, League of Nations, November 16, 1937. <https://www.wdl.org/en/item/11579/view/1/19/>

Global Terrorism Database official website <https://www.start.umd.edu/gtd/>

⁴³ „Mugabe preti izlaskom afričkih zemalja iz UN”, *Tanjug*, 25. septembar 2016, <http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=272222#top>, 29.10.2016.

⁴⁴ *Ibid.*

“Global Terrorism Index- Measuring and Understanding the Impact of Terrorism”, The Institute for Economics and Peace, 2015, <http://economicsandpeace.org/wp-content/uploads/2015/11/Global-Terrorism-Index-2015.pdf>

Jakšić, Boško „Arheološki genocid u Iraku“, *Politika*, 20.4.2015, <http://www.politika.rs/sr/clanak/325159/%D0%A1%D0%B2%D0%B5%D1%82/%D0%90%D1%80%D1%85%D0%B5%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%88%D0%BA%D0%B8-%D0%B3%D0%B5%D0%BD%D0%BE%D1%86%D0%B8%D0%B4-%D0%BF%D0%BE-%D0%98%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%83>

Joscelyn, Thomas, “Al Qaeda’s general command disowns the Islamic State of Iraq and the Sham”, *The Long War Journal*, Foundation for the Defense of Democracies, 3 February 2014, http://www.longwarjournal.org/archives/2014/02/al_qaedas_general_co.php

Meetings Coverage- Security Council, “Adopting Resolution 2309 (2016), Security Council Calls for Closer Collaboration to Ensure Safety of Global Air Services, Prevent Terrorist Attacks”, 22 September 2016, <http://www.un.org/press/en/2016/sc12529.doc.htm>

Meetings Coverage- Security Council, “Chairs of Security Council Subsidiary Bodies Brief on Anti-terrorism Efforts, Non-proliferation of Weapons to Non-State Actors”, SC/12816, 11 May 2017, <https://www.un.org/press/en/2017/sc12816.doc.htm>

Meetings Coverage- Security Council, “Security Council, Adopting Resolution 2185 (2014), Resolves to Make Policing Essential Part of Peacekeeping Mandates, Adequately Funded”, SC/11661, 20 November 2014, <http://www.un.org/press/en/2014/sc11661.doc.htm>

Meetings Coverage- Security Council, “Security Council, Adopting Resolution 2195 (2014), Urges International Action to Break Links between Terrorists, Transnational Organized Crime”, SC/11717, 19 December 2014, <http://www.un.org/press/en/2014/sc11717.doc.htm>

Meetings Coverage- Security Council, “Security Council Unanimously Adopts Resolution Condemning Violent Extremism, Underscoring Need to Prevent Travel, Support for Foreign Terrorist Fighters”, SC/11580, 24 September 2014, <http://www.un.org/press/en/2014/sc11580.doc.htm>

„Mugabe preti izlaskom afričkih zemalja iz UN“, *Tanjug*, 25.septembar 2016, <http://www.tanjug.rs/full-view.aspx?izb=272222#top>

“Nigeria’s Boko Haram pledges allegiance to Islamic State”, *BBC*, 15 March, 2015, <http://www.bbc.com/news/world-africa-31784538>

Povelja Ujedinjenih nacija, http://www.tuzilastvorz.org.rs/upload/Regulation/Document_sr/2016-05/povelja_un_lat.pdf

- “Putin: ISIS financed from 40 countries, including G20 members”, *RT*, 16 November 2015, <https://www.rt.com/news/322305-isis-financed-40-countries/>
- Rothman, Lilly, “This Is What Europe’s Last Major Refugee Crisis Looked Like”, *Time*, September 11, 2015, <http://time.com/4029800/world-war-ii-refugee-photos-migrant-crisis/>
- Security Council Counter-Terrorism Committee, Resources-Security Council Resolutions, <http://www.un.org/en/sc/ctc/resources/res-sc.html>
- Security Council Resolution S/RES/1904, 17 December, 2009, http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/1904%20%282009%29
- Security Council Resolution S/RES/2170, 15 August 2014, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2170\(2014\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2170(2014))
- Security Council Resolution S/RES/2178, 24 September 2014, http://www.un.org/en/sc/ctc/docs/2015/SCR%202178_2014_EN.pdf
- Security Council Resolution S/RES/2199, 12. February 2015, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2199%20%282015%29
- Security Council Resolution S/RES/2250, 9 December 2015, http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2250%282015%29
- Security Council Resolution S/RES/ 2309, 22 September 2016, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2309\(2016\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2309(2016))
- Security Council Resolution S/RES/2319, 17 November 2016, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2319\(2016\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2319(2016))
- Security Council Resolution S/RES/2322, 12 December 2016, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2322\(2016\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2322(2016))
- Security Council Resolution S/RES/2331, 20 December 2016, [http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2331\(2016\)](http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/RES/2331(2016))
- Security Council – Veto List, *The Dag Hammarskjöld Library*, <http://research.un.org/en/docs/sc/quick/veto>
- Simeunović, Dragan, *Terorizam*, Pravni fakultet, Beograd, 2009.
- Standford University official website, Mapping militant organizations- “Jabhat Fatah al-Sham (Formerly Jabhat al-Nusra)”, <http://web.stanford.edu/group/mappingmilitants/cgi-bin/groups/view/493>
- “Syria Confronting fragmentation- Impact of Syrian Crisis Report”, Syrian Center for Policy Research, February 11, 2016. <http://scpr-syria.org/publications/confronting-fragmentation/>
- “Syria in civil war, Red Cross says”, *BBC*, 15 July 2012, <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-18849362>

Tran, Mark and Weaver, Matthew, "Isis announces Islamic caliphate in area straddling Iraq and Syria", *The Guardian*, 30 June 2014, <https://www.theguardian.com/world/2014/jun/30/isis-announces-islamic-caliphate-iraq-syria>

"Turkey, US failed to notify UN Security Council of ISIS oil smuggling - Russian UN envoy Churkin", *RT*, 14 December 2015, <https://www.rt.com/news/325826-turkey-us-isis-oil-un/>

"UN Global Counter-Terrorism Strategy", Annex- Plan of Action, Measures to address the conditions conducive to the spread of terrorism, <https://www.un.org/counterterrorism/ctitf/en/un-global-counter-terrorism-strategy#poa1>

UN News Center, "UN Security Council urges joint measures to protect 'critical infrastructure' from terrorist attacks" <http://www.un.org/apps/news/story.asp?NewsID=56163#.WVeRI4iLTIU>

"U.S. airstrikes hit ISIS inside Syria for first time", *CNN*, September 23, 2014, <http://edition.cnn.com/2014/09/22/world/meast/u-s-airstrikes-isis-syria/>

Yakovenko, Alexander, "Small arms & light weapons: Russian position", *RT*, 29 May 2015, <https://www.rt.com/op-edge/263077-small-arms-light-un-resolution/>

Youtube channel of Tube News "ISIS fanatics destroy Mosul's museum" <https://www.youtube.com/watch?v=AJ9wvHq3eQ8>

THE ROLE OF THE UNITED NATIONS SECURITY COUNCIL IN FIGHT AGAINST TERRORISM DURING THE SYRIAN CRISIS

ABSTRACT

The civil war in Syria, which has been raging since 2011, in addition to the huge number of migrants on the soil of Europe, as a consequence also has an escalation of terrorism not only in Europe but worldwide. Suppression of terrorism as a global problem has been entrusted, in accordance with the United Nations Charter, to the Security Council, as the highest body in charge of maintaining international peace and security. The issue of terrorism is often abused and treated by the Member States as a means of implementing both external and internal policies of the great powers, ignoring the fact that their action should be in *commune bonum*, i.e. the general good of humanity, which is highly endangered by this complex form of political violence. Bearing in mind that the media in Serbia in most cases did not report on the resolutions dealing with the topic of terrorism, but the focus was on the sensational element of terrorist attacks, the need arises for a comprehensive analysis of these documents taking into account their legal force.

Key words: Terrorism, Security Council, resolution, Syrian crisis, Islamic state, ISIS / ISIL.